

співпраці з виробниками, що орієнтовані на виробництво зернових та олійних культур, найбільш поширених в Україні [3]. Це, зокрема, підтверджує пріоритетність надання комерційними банками кредитів великим агрохолдинговим структурам, оскільки вони у більшості спеціалізуються на цих найбільш рентабельних та експортно-орієнтованих видах сільськогосподарської продукції [4].

Крім класичного кредитування в останні роки популярність серед вітчизняних аграріїв набувають також такі альтернативні форми забезпечення фінансування як вексельне та лізингове кредитування.

Інформаційні джерела:

1. Маслак Н., Маслак О. Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств. URL: <http://propozitsiya.com/ua/finansove-zabezpechennya-silskogospodarskih-pidpriemstv/>

2. НБУ: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.

3. Ведення агробізнесу в Україні 2018. УКАБ: веб сайт. URL: http://ucab.ua/files/Survey/Doing/DoingAgribusinessInUkraine_2018.pdf

4. Жабинець О.Й. Агрохолдинги як інтегровані форми агробізнесу: переваги, загрози та напрями регулювання діяльності. Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку: наук. доп. НАН України. ДУ «ІРД ім. М.І. Долишнього НАН України». Львів, 2018. С.64-72.

5. Про Державний бюджет України на 2018 рік: Закон України від 07 грудня 2017 р. № 2246-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>.

УДК 331.25(477)

О.В. Жиликова, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

ВПЛИВ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО РІВНЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В Україні у рамках реалізації пенсійної реформи законодавством передбачено введення з 2019 року другого рівня пенсійної системи. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах та здійснення фінансування витрат на оплату

договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом.

Однак, вплив другого рівня пенсійної системи на національну економіку залишається дискусійним питанням, прогнозуються як позитивні так і негативні наслідки впровадження накопичувальної системи.

Враховуючи, що необхідність введення цього рівня обумовлена, перш за все, негативною демографічною ситуацією, необхідно зазначити як позитивний вплив пенсійне забезпечення за рахунок накопичень у майбутньому громадян, вік яких на момент впровадження накопичувального рівня не буде перевищувати 35 років. Одна з цілей введення обов'язкового накопичувального рівня – створення додаткового джерела фінансування пенсій та недопущення падіння коефіцієнту заміщення, який відображає рівень заміни зарплати пенсією. У світі стандартним рівнем коефіцієнту заміщення є 40 %. Наслідком започаткованої у жовтні 2017 року пенсійної реформи стало поступове падіння коефіцієнту заміщення через підвищення страхового стажу та зміну підходів до оцінки одного року стажу. Зниження цього коефіцієнту при високій інфляції означає підвищення рівня бідності пенсіонерів. За розрахунками НКЦПФР, чоловіки- учасники другого рівня, які сплачуватимуть внески протягом 30 років, зможуть збільшити коефіцієнт заміщення з 10,2 % до 21,7 %, жінки – з 7,3 % до 15,4 %.

Для забезпечення цього позитивного впливу накопичувальна система повинна ефективно працювати, інвестуючи кошти фонду в національну економіку, диверсифікуючи активи та забезпечуючи інвестиційний дохід. За висновками експертів протягом першого року після запуску накопичувальної системи державного пенсійного страхування ринок може отримати до 20 млрд грн, а за три роки розмір активів другого рівня може досягти 100 млрд грн з урахуванням зростання ставки внеску і розміру середньої заробітної плати. Така сума є потужним стимулом для розвитку економіки., а саме кредитування бізнесу і розвитку інфраструктурних проєктів.

Сьогодні на українському ринку капіталу вибір для інвестицій і заощаджень активів представлено облігаціями внутрішньої державної позики, депозитами і нерухомістю. Ринок акцій в Україні формально існує, але він відсутній як інвестиційний інструмент. Найбільш надійним фінансовим інструментом для вкладення пенсійних активів вважаються облігації внутрішньої державної позики. У них згідно законодавства може бути вкладено 60 % пенсійних активів другого рівня пенсійної системи країни. Однак в разі погіршення економічної ситуації пенсійні активи можуть знецінитися.

Пенсійні активи накопичувального рівня також може бути розміщено на депозитах у розмірі 50 % активів, але враховуючи сучасну банківську кризу таке розміщення тимчасово вільних коштів Накопичувального фонду є досить ризиковим. Розглядаючи нерухомість, зокрема сільськогосподарську землю, слід зауважити, що це активи з низьким рівнем ліквідності.

Також до можливих негативних наслідків функціонування другого рівня пенсійної системи може призвести незахищеність пенсійних накопичень. За відсутністю ефективного механізму управління накопичувальними фондами та законодавства щодо захисту інтересів учасників цих фондів у деяких європейських і пострадянських державах кошти накопичувальних фондів було переведено до солідарної системи або конвертовано у безстроковий борг держави.

Враховуючи, що участь у другому рівні пенсійної системи є обов'язковою, з початком його функціонування зростуть витрати на оплату праці, що зазвичай призводить до зниження темпів росту економічної діяльності підприємницьких структур. Поступове збільшення розміру відрахувань до накопичувальної системи може призвести до скорочення заробітних плат, що знизить купівельну спроможність та рівень інвестицій в реальний сектор економіки.

Таким чином, очікуваний та очевидний з досвіду інших країн, позитивний вплив впровадження накопичувальної системи державного пенсійного страхування можливий за умов одночасного розвитку українського фондового ринку, який забезпечив би диверсифікацію активів, та проведення законотворчої діяльності щодо захисту інтересів споживачів фінансових послуг та прав інвесторів.

УДК 658.148

О.М. Іванюта, доц. *(ХДУХТ, Харків)*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРУКТУРИ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Сучасне економічне становище потребує від власників та фінансових менеджерів торговельних підприємств ефективного управління, контролю та своєчасного коригування фінансової структури капіталу підприємства, оскільки оптимальна структура капіталу дозволяє